

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmertlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért terméérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számitatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

A háziipart és iparoktatást terjesztő egyesület tagjainhoz.

A háziipart és iparoktatást terjesztő egyesület megyénkben elég élénk részvét mellett megalakult. És az első közgyűlés alkalmával mutatkozott részvét azon örvendetes eseményt engedte következtetni, hogy megyénk felfogva a kor intő szavát, az ipar különösen a hazai iparnak népünkkel való beplántálása a számos külföldi példák szerint az erkölcsösség és munkásság terjesztését jelenti. Ezen okoknál fogva, de mert észleltük a közvéleményt mely országsszerte egyesületünket felkarolta, s tudtuk, hogy hazai kormányzatunk szintén figyelmére méltatta a nagy jelentőségű mozgalmat és országos segedelemmel célunk előmozdításában támogatni késznek nyilatkozott, tisztelettel alólírott, néhány az ügy jövőjében bizalommal viseltető egyesületi tag buzgalmától is támogatva, bátor valék megyénkben az igénytelenségemre esett bizalomnál fogva az ügy élére állani. S mint ilyen igyekeztem az eszmét népszerűvé tenni szerezni annak támogatókat, és különösen igyekeztem a községeket az egylet alapító tagjaiul megszerezni, mely fáradozásom nagy részben sikerült is, és hogy az egylet valóságos f. évben életelt is adjon, a választmány határozatából egy leányt az egylet költségén a pozsonyi leánynevelőben küldöttünk, hogy ott 3 év alatt a női házi ipar munkákban teljes készültséget szerezzen, s 3 év múlva visszatérve megyénkben mint vándor tanítóné működjék.

Az egylet működései között első helyet fog legközelebb elfoglalni a házi-ipar cikkek készítésére alkalmas nyers anyaggal bíró vidéken egy ipartanodának felállítása vagy legalább az elemiskolával egyesített szaktanításnak meghonosítása.

Mindezen célok elérése tekintetéből azonban némi csekély anyagi áldozat kívánatik a társadalomtól. Az ügy fontosságához képest valóban csekély azon néhány fillér, (2 fr.) mit nagyobb megerőltetés nélkül minden jobb módú polgára megyénknek nélkülözni képes lehet,

TÁRCZA.

Szin-csere,
vagy
Hecczból.

— Humoros elbeszélés. —

Irta: Farkas Bertalan.

A tűz ugyancsak kezdett lobogni. Hősnőink közt valóságos csata fejlett ki. Ugy hogy az öreg tanácsosnak látta a gordiusi csomót kettévágni.

— No, hallod — papa?

— No, látod — papa?

— No, hallottál, no láttál valaha ilyet — papa?

— Csilapuljatok rubintjaim! szólt Bonifác ur, gyöngéden megsimogatva a kipirult arcocskákat. Hallgassatok reám — folytatá. — Milike a legszebb korban van, övé az első választás; ezután következik Bibike, övé a második végre Czilike. Ennek így kell lenni. Mit gondoltok, mit mondana a világ? Így van ez az uricliques-ekben mindenütt.

— Igen, de a szívnek semmi köze a „cliques”-ekhez — ellenveté Czilike, még folyvást pityeregve.

— Bizony nincs! — erősíté Bibike.

tu dva, hogy a tagsági díj befizetésével nemcsak mód nyitattik, hogy az egyesület említett céljai felé következetesen közeledhessék, de mindazok, kik egyesülnek, egy törzskarát fogják képezni a gyűlésnek, mely a hazai ipar és vagyonszerzés felvirágzásának előmozdítására vállalkozott. Pénztárnokunk jelentése szerint azonban a befizetéseket az egylet tagjai kevés kivétellel mai napig sem teljesítették.

Tisztelettel kérem tehát az egyesület mélyen tisztelt tagjait, hogy az egyesületnek mentül több tagokat szerezni, de legfőképpen tagdíjakat (különösen kérem a tek. szolgabíró urakat, hogy a községek alapítási tőkéjének kamatait) Kornstein Ignácához az egylet pénztárnokához S.-a.-Ujhelybe mielőbb megküldeni sziveskedjenek.

Felkérem egyszersmind a tisztelt egyleti tagokat, hogyha az egylet fenállását és felvirágzását — úgy miként az egylet célja megérdemli, — szívesen hordják, legyenek szivesek a f. év december hó 3-án d. e. 10 órakor a megyeháza nagy termében Péterffy József min. biztos ó nagysága jelenlétében tartandó közgyűlésre mennél nagyobb számban megjelenni. Az ügyek, melyek a vita tárgyát képezendik, fontosak és érdekesek lesznek.

S.-a.-Ujhely 1876. november 23-án.

VICZMÁNDI ÖDÖN,

a hazai ipart és iparoktatást terjesztő egylet Zempl. csop. elnöke.

87. szám. Zemplénmegye alispénjától.
eln.

Elnöki körlevél.

A megyei bizottsági tagok névsósának megállapítása végett szükséges lévén még ez év folytán rendkívül közgyűlést tartani, ennek határnapjául ezennel kitűzöm a jövő december hó 14. napjának dél előtti 9 óráját.

— De van! — kiáltott Milike; nagyon is van.
— Ugy, ugy! aranyos tubiczám; győzde meg őket — biztató az atyuska leggyönyörűbb „gyönyörűség”-ét.

— No jó, de aztán... tovább nem mondhatta a másik kettő, mert keserű siránkozásban törtek ki. Az öreg nem győzte őket vigasztalni.

A Fityhrity-ház akár siralomvölgyévé változott volna, ha az ajtón szelid kopogtatás nem hallatszik.

— Ah, ezek ök! — suttagá Milike s a következő pillanatban mindenkinek egyenesen állotta szája.

Ök voltak: Fipszky, Csutorássy és Böndöczy.
— Csak tessék, tessék... méltóztassék — kiáltott feljök az öreg. Jöjjenek; vigasztalják meg ezeket a gyerekeket.

Fipszky et comp. csak bámultak.

— Á!...

— Á!...

Az öreg megfogta a három „Á”-t és bevitte a szomszéd szobába. Fipszky et comp. tovább bámultak.

— Önök nem ok nélkül látogatják az én házat — nemde? — szólt Bonifác ur.

— Jól kezdődik. Nem. Fipszky et comp. egymásra néztek.

— Céljok?...

— Célunk...

— Feleségül venni leányaimat.

Tárgyai a már fentebb említettten kívül lesznek:

1. A n. m. Belügyminisztérium intézvényei a) a szerencsi járás Borsodmegyéhez csatlakozni kívánt községek ügyében;

b) Az ország új helynévtára tárgyában;

c) Hoporty község áttelepítése;

d) A gőzcséplő gépek iránt hozott rendszabály;

e) A közegészségi körök megállapítása;

f) Az orvosi díjak tárgyában;

g) Kórházi személyzet fegyelmi ügyei;

h) A közigazgatási bizottság főorvosi tagjairól.

2. A közmunka és közlekedési ügyi n. m. minisztérium intézvénye az Alsó-Szabolcsi Tisza szabályozó társulat iránt.

3. Pest-, Pilis és Soltmegye megkeresése és felirata a rendőrség szervezése tárgyában.

4. Potoczky Dezső biz. tag lemondása az izraelita anyakönyvek vezetése tárgyában kirendelt küldöttség elnökségéről,

5. Az Első magyar gácsországi vasut társulat nyilatkozata a vidrányi megyei út-szakasz iránt.

6. A homonnai kórházi bizottság jelentése az alap kezeléséről.

7. Számvevői jelentés Tálva város 1875-ik évi számadásáról.

8. A tisztí ügyész véleménye a Stépán Róza Demjén Gusztávné építkezési ügyében kelt Belügyminiszteri intézvényre.

9. Somogymegye felhívása és felirata a hagyatéki eljárás tárgyában.

10. Több község 1876. és 1877. költségvetése.

11. Tisztí ügyész véleménye a varannói Orgonász belhelyének átíratása felett.

12. A közmunka és közlekedési minisztérium intézvénye a kis-hernádi malom társulat ügyében.

13. Földművelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium az ipar bizottságokról.

14. Tisztí ügyész jelentése a varannói iskola telekkönyvi átíratásáról.

— Csak egyet egyszerre.

— Na, igen.

— Tisztába vannak vonzalmaikkal? kérdezé. Bonifác ur.

— Teljesen feleltek hőseink.

Azután vontatva folytató az öreg:

— Arról még szeretnék meggyőződni, hogy önök jó családból valók-e...

Egyszerre három czimeres nemeslevél lett az öreg orra elé tartva.

— Isteni illat...

— Hallják önök a feltételeket. Milikével ötven, Bibikével negyven, Czilikével harmincz ezer forint jár. Rég tudják, hanem ezért jólesik hallani.

Gyönyörű három posztó!

— Gilt!...

Milike, Bibike! Czilike! kiáltott át az öreg a másik szobába.

A három „gyönyörűség” berepült.

Fipszky ekkor ezt sugta a másik kettőnek.

— Eddig jól ment; most jön a legjava.

— Uram! — szóla ezután csöndesen Bonifác urhoz — a mai világban minden esendő; mi boldogokká akarjuk tenni az ön gyermekeit, — hanem hát mi — őszintén megvallva — nevünkkel, származásunknál egyébbel nem bírnunk, ne vegye azért ön rossz néven, ha óhajtanánk házassági szerződést kötni s jutalékunkat annak idején...

— Kikapni „im baahres geld” folytatá az öreg félretekintve.

15. Az állandó választmány kiegészítése Szakácsy Dániel kilépése folytán.

16. Földművelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium intézvénye gabona mázsálók felállítására iránt.

17. A nagymihályi mértékitelesítő lemondása.

18. Ujhelyi járás szolgabirájának jelentése a lovasság pataki elhelyeztetéséről.

19. Küldöttségi jelentés a T. Mattavovszky János, Andrássy Manó gróf és többek által a felső bodrogi vízszabályozó társulat ellen beadott folyamodványra.

Vége más addig beérkezendő, a közgyűlés elébe tartozó tárgyak, vélemények jelentések sat.

Az állandó választmány ülését a megelőző napon december hó 13-án reggeli 9 órakor megkezdvén, a szükséghez képest d. u. 3 órakor folytatandja.

Tisztelettel felkérem ennél fogva a tekintetes megyei bizottság — illetőleg az állandó választmány t. tagjait, hogy a kitűzött napokon lehetőleg teljes számban megjelenjen sziveskedjenek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1876. november hó 27.

MATOLAI ETELE,
alispán.

Egy nemes czélu egyletről.

Egy lélekemelő s ritka szép ünnepélyen volt alkalmunk mult hó 28-án résztvehetni.

A „szegény izraelita iskolás gyermekeket segélyező egylet“ tartá meg ugyanis második ruhakiosztási évi ünnepélyét, a helybeli izraelita tanoda egyik termében.

A meglepetés, öröm és elismerés érzelmei azok, melyek ott bennünk fakadtak, melyeket magunkkal hoztunk s e sorok irásánál újra érezünk.

Meglepetést s örömet tapasztaltunk, az eredmény, a siker felett — s elismerést az emberi szeretet, a közművelődés, a közjólét azon derék munkásai iránt, kik az előbbieket létrehozásán fáradoztak.

Az egyesület Knopfler és Zinger tanár urak kezdeményezése mellett tavaly, október hó táján alakult meg s rövid néhány havi működése után annyira megerősödött, hogy már a mult év végeig képes volt mintegy 138 kötet könyvet s 12—14 gyermek részére való ruházatot szétosztani.

Az ez idei elnöki jelentés pedig örömmel constatálható, hogy az egylet a tavalyi eredményt megkészezte, a mennyiben 30 frt. értékű iskolai könyvek szétosztásán kívül mintegy 25—30 gyermeket volt képes felruházni.

A szép tervek, de szerény remények mellett megindult mozgalom tehát oly dimensiókat öltött, hogy azokkal nagyon érdemes komolyan foglalkoznunk.

Mert időzzünk csak egy pillanatra a gondolatnál: mily szép mily humanus, mily nagy dolog az, csupán egy embert is a nyomorból, a rongyokból kiemelni, felruházni? ...

S már most ehhez képest mérlegeljük meg a

Fipszky nagyot lélegzett. Csak hogy tul esett rajta.

— Gilt! fejezé be Bonifác ur.

A „gyönyörűségek“ szemérmesen közeledtek lovagjaink felé.

Az atya biztatá őket:

— Csak bátran rubintjaim!

Fipszky et comp. még nem gyanították, hogy a „rubintok“ vonzalmában változás állott be. Rohamosan jött az nálók, mint a nyári fürgeteg.

Fipszky nagyot sohajtott. (Közel állt már a harminczezerhez.)

— Imádott Cziczília!

Csutorássy folytatta a sohajtást (Szintén közel állt már a negyvenezerhez.)

— Bálványozott Bibiána!

Böndöczy befejezte a sohajtást (ah, az az ötvenezer!)

— Isteni Ludmilla!

Annyi idő csak, mi alatt egy halból egy első s Bibiána a Fipszky, Ludmilla a Csutorássy keblén csüngött.

Szegény Cziczillének mit volt mit tenni: neki fanyalodott — Böndöczynek. Csak nem maradhat pártában — s z e g y e n s z e m r e. Ez is jobb a — semminél.

Hanem azért nagyot néztek a fiuk. Egyik a cserével meg volt elégedve; de sajnálta a nagyobb — k o n c z o t; a másiknál ez megfordítva volt.

jótekonyság azon nagy mérvét, midőn harminez elhagyatott lény karoltatik fel? ...

S ez még nem minden!

Ezen egylet ugyanis a társadalom oly tagjait keresi fel, kik előtt még egy egész élet áll, kiknek sorsa az, hogy legyenek-e belőlük angyalok vagy ördögök, — az emberiség hasznos tagjai vagy nyomorultjai diszei vagy fekélyei, csupán azon iránytól függ, melybe még mindenre hajlandó lelkületök kerül; ... ezen egylet a szegény, szinlő osztály gyermekeit keresi fel, a végett, hogy bevigye őket az iskolába, ... hogy könyvet adhasson kezükbe, ... hogy elvonja őket a még mindig burjánzó szenny, lélekölő zugiskoláktól. ... hogy mint azt az egylet kezdeményezője e lapok hasábjain megjegyzi: egy gyermek elől se legyen idővel elzárva a kiképezés lehetősége. E csupán a szülők azon kifogása miatt „hogy nem vehetnek neki ruhát, cipőt, könyvet st. ...

S ha még ehhez hozzá tesszük, hogy ezen gyermekek nemcsak hogy a zugiskoláktól elvonatnak, a rendes kiképzést nyernek, de mint arról minket az elnök, a titkár s egy választmányi tag Friedlieber Albert ur szép hafias szellemű beszédei, a már nevezett két tanár ur igyekezete s a néhány gyermek szájából hallott tiszta szép magyar előadás, biztosítanak, — e gyermekekben, kik midőn a tanodába lépnek ép oly kevéssé ismerik a magyarnyelvet, mint akár a kokinkhinait, ugyakannyi magyar embert fog a haza nyervehetni. ...

E meljük le tehát a kalapot ezen egyesület s annak munkássága előtt! ...

Izraelita polgártársaink valóban teljes elismerést érdemelnek nagy horderejű törekvésükért.

Igen! ők szolgálatokat tesznek a humanizmusnak, a közművelődésnek, a hazafiságnak s a tesvériességeknek.

Kövesse ezentul is siker igyekezetüket s érjenek vele mind nagyobb és nagyobb eredményt.

A többi felekezetek pedig vegyék fontolóra: nem jó volna-e ez életrevaló egyesület szép példáját követni? Miről különben találunk alkalmat bővebben is szólni.

Végül szabad legyen az elismerés adóját lerónunk az iskolás gyermekeket segélyező egylet buzgó elnöke Engländer Mihály fáradhatlan titkára Deutsch Ferencz orvosodtor ur, — az egyletet kezdeményező s hatalmasan támogató Knopfler és Zinger tanár urak, — az évenként adományokat tevő Schön Vilmos orvosodtor ur s mindazok iránt, kik az egylet-zéljait egy más módon előmozdítják

HORNAY KÁLMÁN.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A sátoralja-ujhelyi dalárda első nyilvános fölépése f. hó 16-án lesz, mikoris saját alapítókéje gyarapítására h-ngversenyt ad. Ugy tudjuk: hogy a derék egylet még ez év folyamán vagy az új év első napjaiban ismét rendez egy tánczzal egybekötött hangversenyt, melynek jövedelme a segélyezésre leginkább jogot tartó egylet vagy intézet javára fog fordíttatni.

A földművelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. minisztérium értesíti a levelező közönséget, hogy a Né-

No, de csak legyen — a k e z ö k b e n a . . . gondolták utána.

Bonifác ur megáldó szavai elhangzottak. Azután nem hallatszott más mint lágy suttogás, és egy gyorsan iramló toll egyhangú perczegése. Készül a szerződés. Szorítja Fipszky.

— Készen vagyok, sugá Bonifác urnak, szelid mosolygás közt. Minek tudnák ezt a „gyönyörűségek“?

Bonifác atyus kezeit dörzsölte. épen úgy mint Fipszky et comp., azután egy kissé távolabb szólítá mindahármat.

— Gilt, gilt! — hanem az bizony baj találna lenni, ha önök elmennének — Amerikába.

Mintha a mennykő csapott volna közéjük. Csak ugy szédültek.

Bonifác ur gyöngéden tette kezét vállaikra.

— Talán a szerződés? ...

— Fölösleges; — suttogák lovagjaink. Azután mindenik neki keseredve — ölelte meg a „magát.“ Azután még azt is gondolták, hogy bizony b e u g r o t t a k ö k „heczből.“ Oda az „aranyzabadság.“ No, de van helyette meglehetősen k o n c z.

— Csak az a — csere, az a csere ... fanyargott magában Fipsky

— A többinek még — hagyján! ...

Törelmes olvasó, kísérsd meg: cserélj össze jobban három színt.

[Vége].

metországba intézett nyomtatványok ezentul a postán azon esetben is mérsékelt díj mellett szállíttatnak, ha azok nyílt borítékban adatnak fel. A levélformára egészen összehajtott és beragasztott, valamint zárt borítékba helyezett nyomtatványok ellenben ezentul is közönséges levelek gyanánt fognak tekintetni és a szerint díjaztatni.

Terebesen november 24-én délután 1¹/₄ órakor a város éjszaki végének keleti oldalán tűz támadván, a dühöngő éjszakai szél a tüzet gróf Andrássy Gyulának a város közepén lévő kastélyáig felartóztatlanul hirtelen elterjesztette, — a grófi kastélyt s melléképületeit — melyek részint csereppel részint zsindelelyvel fedték — megkimélve — ezentul egy szalmás fedelű épületbe fogódzott, s több házat elpusztítva egy, újra zsindelelyvel fedett ház és a tüzoltók erélyes működése vetett gátat a pusztító elem tovább terjedésének. Leégett körülbelül 100 magánház a melléképületekkel együtt, ezenfelül a róm. k. és g. k. templom — a lelkész és kántori lakok, ugyszintén a községi iskola nagy épületei is — A kár igen tetemes, mert az épületeken kívül sok élet, szalma, széna, és fa-készlet égett el. A nyilvános épületek biztosítva valának, de a magán egyének épületei közül kevés volt biztosítva. A tűz keletkezésének oka az eddigi nyomozatból még ki nem derült.

A hegyaljai egyesült görög (Orosz) egyházmegyének azon hazafias kérelmét, hogy a dorogi magyar vikariatussághoz csatlakozzék: az ungvári püspökség visszavetette. Sajnáljuk, mert csak több egyházmegyék ilyszerű csatlakozása teszi lehetségessé, hogy a vikariatus magyar püspökséggé emelkedjék.

Megkerestettünk a következő sorok közlésére Az ipar pang és ezáltal nagy mérvben károsodik szeretett hazánk is, mely önállósága által okozott igényeinek eleget nem tehetvén, nemzeti jóllétünk napról napra hanyatlak. Azt tartja a közmondás: „Segíts magadon és Isten is segít!“ Ezen alapelvből kiindulva, Budapest önképző-nőegyletének nemesszivü hölgyei, támogatva számos vidéki egylet és a legbefolyásosabb hazafiak által, a hazai ipar előmozdítására iparpártoló egylet alapítását határozták el. Alólírott ki 184⁹-ik évben mint honvéd tett eleget hazafiai kötelemei egy részének, az időtől fogva több ipar vállalatot vezetett. és különösen 15 év óta az (Oppody Ellenberger című) butorbazárt bírja, ezennel megnyitja helyiségét Magyarország iparosainak, kik akár eladás végett, akár bizományba vagy mutatóványok bárminemű hazai iparcikküket nála elhelyezni akaják, melyeknek lelkiismeretes kezeléséről és az elfogadott rendelkezések gyors kiviteléről gondoskodni fog. Tekintve a fentemlített egyesülés eszméjétől áthatott örvendetes iparmozgalmat, és a hazánk társadalmi köreit oly élénken átható hangulatot, a siker bizony remélhető, és így lehetővé tétetik azon meggyőződés általánosulása, miszerint Magyarország saját hazai iparcikkével és gyártmányokkal képes szükségletei legnagyobb részét fedezni; minek folytán jövőre nem lesz kényszerítve különben sem nagyon felesleges tökéit külföldre küldeni. Alólírott, ki hosszú évek során jogot szerzett arra, hogy tiszta hírnevére és becsületére hivatkozassék, ezennel felhivom Magyarországot iparosait, hogy gyártmányaikat akár eladás, akár megrendelések elfogadására eredeti mutatóványokban vagy rajzban, pontos árjegyzékkel és a szállítási feltételek ismertetésével hozzám beküldeni és becses bizalmukkal engem megajándékozni sziveskedjenek, mely bizalom igazolására a kellő biztosítékkal szolgálándok. Megbizhatóságomra nézve, bővebb felvilágosítás szerzése végett hivatkozom a tek. budapesti kereskedelmi és ipar-kamara, az országos ipar-egyesület, vagy Ráth Károly országos képviselő urra és az említett két intézet alelnökére. A jutányos feltételek közelebbi megszabása levél útján történik. Budapest, 1876. november havában. Tisztelettel Oppody Alajos, Deák Ferenc-utca, 5. sz. a.

A „berlini“ Allgemeine Deutsche Musik 1876. 43-ik száma Liszt Ferencztől Táborszky és Parsch pesti műárosok kiadásában megjelent hat zenemű felett, melyek czímei a következők: 1.) „Paulus szent Ferenczhez“ Ima férfikarra magán részszel 1 frt. 20. 2.) „A lelkesedés dala“ férfikar 70 kr. 3.) „Az ébredő gyermek dicsénete“ nőikar. 3 fr. 4.) Öt magyar népdal-átirat zongorára 1 fr. 5.) Epitalam zongorára 1 fr. 6.) Gyászhangok Mosonyi Mihály halálára zongorára 1 fr. 20. következő ismertetést hoz: Diszes sorozata a válogatott zene-műveknek s annál diszesebb mennél inkább kiviláglók belőlük, hogy azok minden sora értékesebb, mint sok más szerzőnek egész vaskos kötete. Valamint nagy terjedelmű és jelentőségű műveiben Liszt mindig a legvalószínűbb teremtő művész színvonalára emelkedik. Ilyennek mutatja ő magát kisebb keretű műveiben is, hol a legcsekélyebb részletekig megfigyondozása, nehogy csak egy is méltatlannak tűnjék fel az ő nevét viselni. Nálánál senki sem ren-

delkezik na
lyel a legig
gaslatra ké
ményhez c
jai azonna
kar nagy r
lélek hurja
nem tud é
képes vele
ni. De a
műveit; a
latos szép
lehellő s ké
lyek mint
vellenek ki
és hol végz
e művek fe
közember-
haditerveit
reztezni?!

A test

Főolvasó a

A ker
az ókor vis
megérezte
annak gyal
szett, a né

A ger
előtt ellens
kiknek azót
nép, Caesar
ténész szer
barczi kalat
lovas kopját
úgyesen all
germán had
citus is, k
csupasaz ger
dozni; kard

Járás
S.a.-Ujhely
Szerencsi
Tokaji
Bodroglózi
Gálszécsi
Nagymihály
Varannói
Homonnai
Sztropkói

Róm. kath
Görög kat
Ágostai hi
Kálvinista
Izraelita
Más

* A
népszámlálási
nyaimhoz hely
nyilvános kös

delkezik nagyobb mérvben azzal a hatalommal, mely-lyel a legigénytelenebb költeményt is zenészetű ma-gaslatra képes emelni s valamely szöveg vagy köl-teményhez csak hozzá kell nyulnia s szíve bűvös hur-jai azonnal megrendülnek. Vagy a zongora és zene-ka nagy mesterének ne állának rendelkezésére a lélek hurjai is? Valóban ő rá elmondható, hogy a ki nem tud érezni az nem is képes őt megérteni, s nem képes vele örülni, lelkesedni, imádkozni, és gyászol-ni. De a ki képes erre, az játsza és énekelje az ő műveit; az mélyedjen bele az művészetének csodá-latos szépségeibe s ama ragyogó fényű boldogságot lehellő s keserű bánatot kifejező harmóniákba, me-lyek mint az éjszaki fény sugarai, ön magokból lö-vellenek ki, s melyeknél nem tudjuk, hol kezdődnek és hol végződnek. Többet és behatóbbat írjunk még e művek felől? Vajjon egy tizedes- vagy éppen egy közember — bírhat-e elég merészséggel egy Moltke, haditerveit újjai hegyével keresztül- kasul ke-reztezni?!

Csarnok.

A testgyakorlat, mint nevelési eszköz.

Fölvastá a s.-a.-ujhelyi gymn. tanulóknak, nov. 11-én 1876.

Kovács János.

III.

A kereszténység szellemátalakító hatása alatt az ókor viszonyai külsőleg megváltoztak; e hatást megérezte a tornászat is, mert az új szellemmel annak gyakorlata is csökkent, s hogy ki nem ve-szett, a németeknek köszönhető.

A germánok mintegy száz évvel Kr. születése előtt ellenséges viszonyba léptek a rómaiakkal, kiknek azóta jó sokáig féltelmes elleneivé lettek. E nép, Caesar és Tacitus, a tragikai komolyságu törté-nész szerint, nagyon kedvélle a vadászatot és harci kalandokat; fegyverül azokban mint igen jó lovas kopját és dárdát használt, míg paizsát mind ügyesen alkalmazá. Hogy jó lovas volt minden germán hadi, nem csak Florus említi, hanem Ta-citus is, ki róluk még a következőt is beszéli: csupasz german fiak nagy örömmel szoktak ugrán-dozni; kard és dárdahégyek körül nyilvános helye-

ken, s jutalmat e mutatványokért nem fogadnak el; mert teljesen kielégíti őket az a taps, melyet nézőiktől elég bőven kiérdemlnek.

Régi mondáinkban a testgyakorlatnak többféle neméről van említés. Így a Nibelung énekekben futás, ugrás és dárdavetés is előfordul; ezeknek némi ősnyma Schveizban még most is él.

Jött ezek után a lovag kor; ebben a torná-szat virágzásnak örvendett; mert becsült és tisz-teletet gerjesztő volt a testi erő és ügyesség azon szép kötelekért, melyek teljesítésére minden lovag fölesküdt.

E korban a családi élet vagyainak koroná-jává lón a nő, éppen azért eszményítette is azt. Így s hasonló fogalmak mellett más, újabb irányt vett a nevelés is. A lovagkori nevelés azon volt, hogy az ifju jó lovas-, és uszó-; jó vivő- és dár-davető váljék akkorára, midőn kecses lejtésével a nők, ügyes beszéde és zenével párosult éneke által pedig már mindenki tetszéseért versenyezhetett. Ezekon kívül fősúlyt fektettek arra, hogy az ifju becsületes, szerény, igazságos és jámbor legyen. Ezekből látható, hogy a lovagkori nevelésnem nem egy oldalú harciasság kifejtése; de a valódi ne-mes érzelmű emberré idomítás volt a célja. Csak így felelhetett meg a lovag kötelemének, melynek részeit a növédelem és tisztelet, az egyház és hit oltalma tevék a szegények és árvák ápolásával és segélyezésével összekötve.

E sok tekintetben igen szép kor tornászatá-nak példájaul fölhozhatjuk az első tornaünnepélyt, mely 935-ben Magdeburgban folyt le. Ez ünnepen a gyalogszabályával, a lovasdárdával lépett a szabad küzdőterre; körülötte pedig nők és férfiak várak a kedves alkalmat, hogy a győztest üdvözölhessék és gyöngéd női kezek által megjutalmazhassák. Kár hogy a tornászat e neme a 16 ik század végeig csaknem egészen kiment elváltból; némi igen fakó nyomai azonban itt-ott ma is lelhetők még, mint sokáig fenn volt az némely erdélyi fejedelmek ud-varában.

Az ókor második második hatalmas népe volt a római. Ez, valamint nyelvének rendszerét és na-gyobbszerű szellemi fejlettségét a görögöknek kö-szőni; ugy a testgyakorlatokban is mint egyéb nyil-vános és magán tornagyakorlataiban azokat követi. Innen van, hogy mit áthozhattak a görögtornászat

köréből, azt magok közt meghonosíták; de nem tulajdonítanak neki oly fontos szerepet a nevelés körül, mint a görögök. Ők nem tüzek céljaul en-nek az emberképzést; mert csak az erős és enge-delmes hadiak képzésére használták föl, a nélkül, hogy szépítő hatására ügyeltek volna, míg a gö-rögök erre főleg figyeltek.

Nem lévén az ember összhangzatos képzése célba véve a római tornászatnak, azért a hadi gyakorlatokban, uszás-, vivás-, futásban és gyalog-lásban gyakorlák az ifjakat; s minthogy a hadfi-nak türelemre, kocsizás és lovaslásra gyakori szüksége van a háborukban éppen ugy, mint az élet-ben, már korán és huzamos ideig ezeket meg kelle szoknia és gyakorolnia minden rómainak. A gyer-mek tanuljon hideget és meleget tünni, mondák ők; nem is tetszett nekik más általában csak a látványosság, a színház.

E kedvtöltésök kielégítéséről gondoskodtak is a római nagyok; a roppant épületek: Amphitheatrum, Circus, erre szolgáltak; ezekben folytak le mindazon mutatványok, melyekben a látványos-ságtól el vakult népet maga érdekei kivitelére könnyen megnyerte nem egy római főúr.

(Folytatása köv.)

Nyilt-posta.

D. E. Sárospatak. Köszönettel vettük és már leközelebb megkezdendjük.

K. L. Jövőre jön.

A. Gy. A küldeményből közölni fogunk.

Borús kélem

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Zemplénmegye népesedési mozgalmának kimutatása járások szerint 1875-ik évről.

A hivatalos anyakönyvi kivonatokból összeállította Dr. Chyzer Kornél megyei főorvos.

Járás megnevezése	Lakosság száma az 1870-ik népszámlálás szerint*	Kötött házasság	Született		M e g h a l t		Többlet vagyis szapo-rodás	Hiány vagyis fogyás	Házassági %	Születési %	Halálzási %
			összesen	ebből tör-vénytelen	összesen	ebből 5 éven alóli					
S.a.-Ujhelyi	37,744	348	1575	131	1498	671	77		0.92	4.20	3.96
Szerencsi	35,333	397	1456	87	1226	506	230		1.12	4.12	3.46
Tokaji	20,789	245	827	58	1039	382		212	1.17	3.97	4.99
Bodroközi	39,740	428	1876	95	1375	555	501		1.07	4.72	3.45
Gálszécsi	29,842	337	1161	51	1013	432	148		1.12	3.89	3.39
Nagy Mihályi	35,811	374	1413	39	1269	470	144		1.04	3.94	3.54
Varannói	25,661	221	965	23	627	283	338		0.86	3.76	2.44
Homonnai	54,623	659	2410	63	1933	703	477		1.20	4.41	3.52
Sztropkói	13,586	146	547	12	338	117	209		1.07	4.02	2.48
Összesen	293,129	3155	12,230	559	10,318	4119	2124	212	1.07	4.17	3.52

Tehát abszolút szaporodás 0.65% vagyis minden ezer után 65 (hat és fél).

Zemplénmegye népesedési mozgalmának kimutatása vallásszerint 1875. évre.

Vallás	Lakosság száma az 1870-ik évi népszámlálás szerint	Házasság köttetett	Született		M e g h a l t		Többlet vagyis szapo-rodás	Hiány vagyis fogyás	Házassági %	Születési %	Halálzási %
			összesen	ebből tör-vénytelen	összesen	ebből 5 éven alóli					
Róm. kath.	105,800	1148	4248	250	4054	1731	194		1.08	4.01	3.83
Görög kath.	91,120	1085	4146	162	3403	1320	743		1.19	4.55	3.73
Ágostai hitvallás	7460	78	283	12	208	78	75		1.04	3.81	2.78
Kálvinista	57,805	621	2251	126	2105	792	146		1.07	3.89	3.64
Izraelita	30,887	223	1302	9	548	198	754		0.72	4.21	1.77
Más	57										
Összesen	293,129	3155	12,230	559	10,318	4119	1912		1.07	4.17	3.52

* A lakosság száma nem felel meg az ismert 292.771. számnak; de a járási összegeknek a különböző felekezetek összegeivel való összegegyeztetése alkalmával kitűnt, hogy az eredeti népszámlálási nagy munkálatba több számba csuszott be, mit ez alkalommal minden község különböző felekezetű lakosság számát újból összeadva, kiigazítottam, hogy ezentulii statisztikai tanulmá-nyaimhoz helyes alapom legyen. E nehézségek hosszasan tartó munkában kitűnt segítségemre voltak Kocourek Ferencz megyei állatorvos és Dr. Deutsch Ferencz urak, kiknek ezér-nyilvános köszönetemet itt kifejezni kedves kötelességemnek tartom.

Chyzer.

Faanyagok eladása.

Herczeg Windisch-Grätz Lajos tulajdonához tartozó következő fűrészelt faanyagok fognak a f. évi decemberhó 8-án délután 2 órakor Sátoralja-Ujhelyben a legtöbbet ígérőnek eladatni:

Mintegy 400 darab szegélyezett és szegélyezetlen **tölgy palló** 2"-4" vastagsággal, 9"-15" szélességgel, 12"-22' hosszúsággal.

70 db. szegélyezett és szegélyezetlen **nyárfapalló** 1"-3" vastagsággal, 9"-15" szélességgel, 6"-15' hosszúsággal.

18 db. szegélyezett **gyertyánfapalló** 2"-3" vastagsággal, 9"-15" szélességgel és 6"-8' hosszúsággal

24 db. szegélyezetlen **jávorfadeszka** 1" vastagsággal, 5"-9" szélességgel és 6"-8" hosszúsággal.

Ugyanazon alkalommal különféle nagyságu ócska ajtók és ablakok, nemkülönben egy új házkapu is elfognak adatni. Az árverés az u. n. Bonis-udvarban fog megkezdetni, ahol a nyár-, gyertyán- és jávorfa, továbbá ajtók, ablakok és kapu addig is bármikor megtekinthetők, és az uradalmi téglagyárban fog folytatatni, a hol a tölgyepallók lerakva vannak.

Bővebb értesítéssel Mikes Gyula mérnök mindenkor szolgálhat.

Az erdészi hivatal.

355.
1875.

Árverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó részéről ezennel köztudomásul hozatik: hogy a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék, mint csődbíróságnak 4795/875. s illetve 12240/1876. számú végzése következtében Bodeczky János és neje Strelec Susanna csődtömegéhez tartozó a s.-a-ujhelyi 5. számú telekjegyzőkönyvben felvett s illetve a sátoralja-ujhelyi 2302. és 2284. számú újból nyitott telekjegyzőkönyvekbe átvezetett Strelec Susanna nevén álló következő ingatlan javak:

a) a 9217. hr. sz. a rongyva gazbani szántó föld felerésze becsértékben . . . . . 90 frt.

b) a 9217. hr. sz. ugyanottani szántó felerésze becsértékben . . . . . 80 frt.

c) a 8465—8466. hr. sz. a felső „mocsár”-beli szőlő felerésze becsértékben . . . . . 200 frt.

d) 8314—8316. hr. sz. a „Boda” szőlő és rét felerésze becsértékben . . . . . 500 frt.

1877. évi januárhó 3-ik napján d. e. 9 órakor Sátoralja-Ujhely városánál az alulirt bírósági végrehajtónál megtekinthető feltételek mellett bírói árverésen eladatni fognak.

Mely árverésre a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a jelzett ingatlan javak ezen határnapon esetleg becsáron alól is lesznek eladandók, s hogy árverelni szándékozók által bánatpénzül a becsár 10%-ja lesz leteendő.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt, 1876. évi nov. 15.

Ujfalussi Endre,
bírósági végrehajtó.

Vizimalmok bérbeadása.

S.-a-ujhely városában és határában fekvő ugynevezett „Barátszeri” és „Baksi” uradalmi vizimalmok 1877. évi január 1-től három egymásutáni évekre haszonbérbe adatnak.

Bérleti szándékozók bővebb értesülést nyerhetnek Bydeskúthy Sándor uradalmi igazgatónál S.-a,-Ujhelyben.

N e h é z k ó r t

(Epilepsiát) levél útján gyógyít, szakma-orvos **Dr. Killisch,** Neustadt, Drezden (Szászország). **Több mint 8000 fényes gyógyeredmény.**

Bika eladás.

Sátoralja-Ujhely városában 6 db. teljes erőben lévő bika — a közös legelő megszüntével — eladóvá lett. Az adás vétel iránt értekezhetni a városi főbírói hivatalban.

Szülésznő.

Özvegy Plaveczy Erzsébet, kassai lakos, szép bizonyítványokkal ellátott 20 éves gyakorló szülésznő, leányánál óhajtván lakni, lakását Sárospatakra tette át. Szakmájában ajánlja magát mindazoknak, kik egy tapasztalt és gyöngéd bánásmódu szülésznő segélyét igénylik. — Lakása Maszauer Gyula cukrásznál Sárospatakon, tek. Zsindely ur házába.

Kitünő szép, legújabb divatu, diszes faragványokkal ellátott s ujdonatuj

B U T O R O K

a lehető legmérsékeltebb áron eladandók. Név szerint: 1 nagy creden, 1 huszonnégy személyre való ebédlő asztal, 4 darab nádszék, 1 nád-pamlag, 1 trümeau, 1 nagy tükör, 1 salonszalka, 2 gobelinnal bevont pamlag és 1 varróasztal, 1 márványlappal ellátott nagy toilette-asztal, 1 ágy.

E butorokat, melyek egy évvel ezelőtt Budapesten 750 frtért vásároltattak s alig voltak használva, tulajdosuk csaknem fele áron hajlandó eladni.

Különösen ajánlható e ritka előnyös vétel ki-házasítók és mindazok számára, kik lakásukat ujonnan akarnák berendezni.

Bővebb felvilágosítások végett a venni szándékozók sziveskedjenek e lap szerkesztő- és kiadóhivatalához fordulni.

Az 187
tott ga

Vladár
Ödön k
suth M
gyes, L

1. a

vása a

alakító v

tudó

2. N

munkáját

térium az

meg az ér

egy

az érdekl

tározatát

3. A

hívása az

kiállításra

tudó

4. A

vidéki egy

termelési

krall ter

tudó

pénztárn

utasítat

5. A

ter leirata

leírásán

ezen mű

rovarok r

ezen

vétetett, a

tott, hogy

egylet ré

kedjük.

6. A

miniszter

tárlatban

Egy

határozat

ország m

fogva mag

rium meg

letünkkel

jelentkező

lesz.

7. A

tudósítás

szállításra

frigerator

tudó

8. A

tudósítás

behozatal

gonyapus

zása czéle

tudó

9. A

sága átir

tandó III.

tudó

10.